BORD LI JIRREGOLA L-KERA
MAĠISTRAT DR. LEONARD CARUANA LL.D., M.A. (FIN. SERV)
CHAIRPERSON

Rikors Nru 20/2022 LC

Tabib Dottor Denis Victor Azzopardi (K.I. 694351M)
Anne Claire sive Anne mart Victor Anastasi (K.I. 837052M)
Maria sive Marina Azzopardi (K.I. 457757M)
Raymond Azzopardi (K.I. 205045)
Francis sive Frank Azzopardi (K.I. 185549M)
Bernard Azzopardi (K.I. 383557M)
Suor Rosita fis-seklu Rosemarie Azzopardi (K.I. 437446M)
Anna armla minn Anthony Debono (K.I. 302552M)
Joseph Azzopardi (K.I. 849247M)

vs

Mary Lourdes Caruana (K.I. 0228555M)

Awtorità tad-Djar

Illum. 19 ta' Lulju 2023

Il-Bord,

Ra r-rikors ta' Tabib Dottor Denis Victor Azzopardi (K.I. 694351M) et

I. Jordna li jitwettaq it-test tal-mezzi ta' Mary Lourdes Caruana (K.I. 0228555M) ai termini tal-Att XXIV tal-2021, li għandu jkun ibbażat fuq it-test tal-mezzi stabbilit fir-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi), maħruġa taħt l-Artikolu 1622A tal-Kodiċi Ċivili u kwalunkwe regolamenti li jistgħu minn żmien għal żmien jissostitwuhom, u liema test tal-mezzi għandu jkun ibbażat fuq id-dħul tal-kerrej bejn l-1 ta' Jannar u l-31 ta' Diċembru tas-sena 2020 u fuq il-kapital tal-kerrej fil-31 ta' Diċembru 2020, u liema test tal-mezzi għandu jitmexxa b'referenza partikolari, inter alia, għar-regolamenti 4 sa 8 tar-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi) li għandhom japplikaw mutatis mutandi f'dan il-każ.

II. Jiddikjara u Jiddeċiedi illi ai termini tal-Att XXIV tal-2021, il-kera tal-fond 22, Triq il-Maċina, l-Isla għandha tiġi riveduta għal ammont li ma jeċċedix it-tnejn fil-mija (2%) fis-sena tal-valur liberu u frank tas-suq miftuħ, u sabiex jiġu stabbiliti kundizzjonijiet ġodda fir-rigward tal-kera jekk ikun il-każ.

III. Jordna u Jikkundanna lill-intimata Mary Lourdes Caruana (K.I. 0228555M) tibda tħallas din it-tali kera awmentata ai termini tal-Att XXIV tal-2021, b'effett mid-data tal-preżentata tar-rikors odjern.

IV. Jordna u Jikkundanna lill-intimata Mary Lourdes Caruana (K.I. 0228555M) ma tissodisfax il-kriterji tad-dħul u tal-kapital tat-test tal-mezzi, l-iżgumbrament tagħha mill-fond in kwistjoni, fi żmien qasir u perentorju stabbilit minn dan il-Bord u mhux aktar tard minn sentejn mill-1 ta' Ġunju 2021.

Ra r-risposta tal-Awtorità tad-Djar tat-3 ta' Marzu 2022, fejn sommarjament, eċċepiet, fost l-oħrajn li (i) l-atturi jridu jipprovaw t-titolu tagħhom u li huma waħedhom huma s-sidien uniċi tal-fond; (ii) l-atturi għandhom jipproduċu u jesebixxu d-dikjarazzjonijiet causa mortis tad-defunti awturi tagħhom; (iii) il-Bord għandu jikkonstata jekk l-Att XXIV għandux jiġi applikat għal dan il-każ (iv) peress li l-Awtorità hija intervenuta fil-kawża ai termini tal-liġi, hija m'għandhiex tbati l-ispejjeż tal-preżenti; u (v) f'każ li l-inkwilini jissodisfaw it-test tal-mezzi, il-kera għandha tiġi fissata f'ammont ta' mhux aktar minn 2% tal-valur tal-propjetà skont il-liġi.

Ra r-risposta ta' Mary Lourdes Caruana (K.I. 228555M) tal-24 ta' Mejju 2022, fejn sommarjament, teccepixxi li:

1. Illi preliminarjament, fl-ewwel lok l-esponenti tirrileva illi r-rikorrenti, flimkien mal-każ odjern, ippreżentaw ukoll rikors fl-istess ismijiet quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali), Rik. No. 12/2022, liema kawża tinsab pendenti għar-rapport għas-seduta tal-5 ta' Lulju 2022;

2. Illi preliminarjament għandu jiġi rilevat li l-eċċipjenti dejjem ottemperat ruħha mal-Liġijiet viġenti, u għaldaqstant ma tista' tiġi attribwita l-ebda ħtija jew nuqqas da parti tagħha, fl-eventwalita li dan l-Onorabbli Bord jakkolji tali talbiet tar-rikorrenti;

3. Illi l-esponenti tirrileva li hija ma ssib ebda diffikultà li tissottometti ruħha għat-test tal-mezzi u dan stante l-fatt li l-eċċipjenti ma għandhiex dħul sostanzjali ħlief il-pensjoni tal-eta', hekk kif ser ikun qiegħed jiġi muri fit-trattazzjoni tal-kawża odjerna;

4. Illi f'kull każ u assolutament mingħajr ebda preġudizzju, l-eċċipjenti tisħaq illi hija tissodisfa l-kriterji tat-test tal-mezzi stabbilit fir-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja kif bażat fuq id-dħul tagħha fil-perjodu relattiv. Di fatti l-esponenti hija anzjana, u tgħix biss bil-pensjoni tal-eta' u m'għandha ebda proprjetà immobbli tagħha;

   i. Illi għalhekk kemm-il darba dan l-Onorabbli Bord jgħaddi biex jistabbilixxi l-kirja pagabbli ai termini tal-Att XXIV tal-2021, il-Bord għandu jagħmel dan biss wara li jqis il-mezzi u l-eta' tal-eċċipjenti hekk kif irid l-istess Att XXIV tal-2021, u kif ukoll tenut kont taċ-ċirkostanzi soċjali u finanzjarji tal-eċċipjenti, magħdud ukoll il-fatt li l-fond mertu tal-każ odjern huwa l-unika residenza tagħha u l-fatt li l-eċċipjenti ma għandha ebda proprjetà oħra li hija tista' tirrisjedi fiha;

   ii. Illi l-liġi relattiva għall-kirjiet ġiet emendata bl-intiża li jinħoloq bilanċ bejn id-drittijiet tas-sidien u dawk tal-inkwilini, iċ-ċifra ta' tnejn fil-mija (2%) tal-valur tal-fond hija biss <u>il-massimu</u> li biha il-proprjeta tista' tinkera, però skond iċ-ċirkostanzi tal-każ il-kirja tista' tkun kwalunkwe perċentwal ieġor li hu inqas minn tnejn fil-mija (2%);

5. Illi assolutament mingħajr ebda preġudizzju għall-eċċezzjonijiet hawn fuq premessi, anke kieku *ex gratia argomenti* kellhom jiġu milqugħa l-ewwel tlett talbiet, *in toto jew in parte*, ir-raba' talba (u ċioe fejn dan l-Onorabbli Bord intalab li f'każ li l-eċċipjenti ma tistax tissodisfa l-kriterji tat-test tal-mezzi tiġi permessa sa perjodu ta' massimu sentejn mill-1 ta' Ġunju 2021 sabiex il-fond jiġi vakat) għandha tiġi

kompletament miċħuda għaliex fir-realta' l-eċċipjenti m'għandhiex biżżejjed dħul u m'għandha ebda proprjetà immobbli tagħha fejn tista' tirrisjedi;

6. Illi l-esponenti tistqarr illi fi kwalunkwe każ, il-pożizzjoni tagħha hija waħda ta' bla ħtija, u jekk għandhom iwieġbu għal kwalunkwe reviżjoni fl-ammont ta' kera li jogħġbu jordna dan l-Onorabbli Bord, huwa l-Gvern inkella l-Awtorita' tad-Djar kif delegata fl-irwol tagħha;

7. Illi l-esponenti ma għandhiex tbagħti l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri;

8. Salv eċċezzjonijiet oħra ulterjuri.

Ra illi in ottemporanza mad-digriet ta' dan il-Bord tal-1 ta' Frar 2022, fejn l-intimata wettqet it-test tal-mezzi ai termini tar-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi) (Avviż Legali 463 tal-2011).

Ra illi l-Periti Membri tal-Bord, senjatament il-Perit Rueben Sciortino u l-Perit Cleaven Tabone, ippreżentaw ir-relazzjoni tagħhom;

Ra id-dokumenti kollha eżebiti;

Ikkonsidra;

Illi l-kawża odjerna qegħda ssir ai termini tal-Artikolu 4A tal-Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta, liema Artikolu jagħti l-fakultà lis-sid tal-kera jadixxi lil dan il-Bord u jitlob żieda fil-kera li ma teċċedix it-2% fis-sena tal-valur liberu u frank fis-suq miftuħ tad-dar ta' abitazzjoni, purchè li d-diversi kriterji hemm imsemmija jiġu sodisfatti;

Ikkonsidra;

Illi l-ewwel żewġ kriterji li dan il-Bord jinneċessita jistabbilixxi qabel ma jipproċedi ulterjorment huma jekk (i) ir-rikorrenti humiex is-sidien tal-kera tal-fond in kwistjoni u (ii) jekk l-intimata hijiex l-inkwilina ta' dan l-istess fond.

Illi ir-rikorrenti wirtu l-propjeta de quo mill-poter ta' Nicholas Azzopardi, it-tabib Oliver Azzopardi u martu Amalthea Azzopardi. Illi Nicholas Azzopardi miet fl-1 ta' Ottubru 2003 u dan kif jirriżulta mid-Dikjarazzjoni causa mortis ippublikata min-Nutar Dottor Rosella Sciberras ppublikat fit-23 ta' Frar 2004. Illi t-tabib Oliver Azzopardi miet fit-13 ta' Ottubru 2001 skont ma jirriżulta mid-Dikjarazzjoni causa mortis ippublikata min-Nutar Dottor Gerard Spiteri Maempel fit-12 ta' April 2002 filwaqt li Amalthea Azzopardi mietet fl-4 ta' Ottubru 2011 skont ma jirriżulta mid-Dikjarazzjoni causa mortis ippublikata min-Nutar Dottor Gerard Spiteri Maempel fit-12 ta' Lulju 2012. Ir-rikorrenti huma l-werriet tagħhom u b'hekk wirtu sehem indiviż kull wieħed minn dan l-imsemmi fond.

Illi mill-affidavit tal-intimata jirriżulta illi hija bdiet tikri dan il-fond mingħand it-Tabib Azzopardi u dan abbażi ta' ftehim verbali. Hija baqgħet tħallas il-kirja lit-Tabib Azzopardi u kif ġie nieqes, bdiet tħallas lill-eredi tiegħu.

Illi ma tressqet ebda prova li tikkontradiċi jew b'xi mod tinnega dan l-istat ta' fatt u għalhekk, il-Bord huwa sodisfatt illi r-rikorrenti huma lkoll sidien tal-kera tal-fond *de quo* filwaqt li l-intimata hija l-inkwilina effettiva tal-fond.

Ikkonsidra;

Illi mid-dokumenti preżentati fir-rigward tat-test tal-mezzi jirriżulta illi d-dħul tal-intimata Maria Lourdes Caruana kkalkolat ai termini tar-Regolamenti 3(a) tar-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi), **ma jaqbiżx** dak stipolat mir-Regolament 5(6) tal-istess Regolamenti. Għar-rigward tal-kapital tal-intimata, kkalkolat ai termini tar-Regolamenti 3(b) tar-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi), jirriżulta li **lanqas dan ma jaqbeż** dak stipolat mir-Regolament 6(5) tar-Regolamenti msemmija.

B'hekk, il-Bord qiegħed isib illi l-intimata Maria Lourdes Caruana ma jeċċedix il-kriterji stabbiliti bir-Regolamenti dwar it-Tkomplija tal-Kirja (Kriterji ta' Test tal-Mezzi) u konsegwentement **tissodisfa** l-kriterji tad-dħul u tal-kapital tat-test tal-mezzi ai termini tal-Artikolu 4A(5) tal-Kap. 69 tal-Liġijiet ta' Malta. B'hekk, m'hemmx lok għall-applikazzjoni tal-Artikolu 4A(4) tal-istess Kap.

Ikkonsidra;

Illi mir-rapport redatt mil-Periti tal-Bord jirriżulta illi l-fond in kwistjoni jikkonsisti f'dar bl-arja tagħha. Il-fond jinsab fi stat finished u huwa fi stat aċċettabbli salv għal xi umdità li ġiet innutata.

Illi l-periti tal-Bord, wara li kkunsidraw il-fatturi kollha msemmija fir-rapport tagħhom, li jinkludu l-lokalità, it-tip u l-kondizzjoni tal-propjetà, l-iskemi ta' bini eżistenti applikabbli fuq is-sit, jistmaw il-propjetà bħala libera u franka fis-suq miftuħ, fl-1 ta' Jannar 2022 fl-ammont ta' tlett mija u ħamsin elf Ewro (€350,000).

Ikkonsidra;

Illi fl-ikkalibrar tal-awment tal-kera kif mitluba mir-rikorrenti, dan il-Bord ser iżomm quddiem għajnejh dak mgħallem mill-Qorti tal-

Appell fis-sentenza **Carmelo sive Charles Caruana et vs Lorenza Vincenza sive Lora Zarb**[1]**,** fejn analiżżat l-għan tal-emendi introdotti bl-Att XXVII tal-2018 (u kwindi anke dawk introdotti bl-Att XXIV tal-2021), fejn irrietniet illi:

> *"il-Qorti tikkonkludi li d-dħul fis-seħħ ta' dawn l-emendi fil-liġi kienu maħsuba biex jindirizzaw u joħolqu bilanċ bejn il-jeddijiet tas-sidien li altrimenti kienu ser jibqgħu jirċievu ħlas ta' kera irriżorju għall-proprjetà tagħhom wara li ilhom imċaħħda minnha snin, u l-jeddijiet tal-inkwilini li jibqgħu jgħixu fid-dar li ilhom snin jagħrfu bħala r-residenza ordinarja tagħhom"*

Illi tenut kont ta dak kollu appena espost, kif ukoll tal-mezzi tal-intimat u tal-età tiegħu, il-Bord jemmen li l-awment fil-kera għandu jkun fl-ammont ta' 2% tal-valur liberu u frank fis-suq miftuħ tal-fond *de quo.*

Dan ifisser li l-kera għandha togħla għal-ammont ta' sebat' elef ewro (€7,000) fis-sena.

Deċide:

Għaldaqstant, għal dawn il-motivi, il-Bord qiegħed jiddisponi mit-talbiet tar-rikorrenti billi:

1. Jastjeni milli jieħu konjizzjoni ulterjuri tal-ewwel talba stante illi t-test tal-mezzi twettaq waqt l-andament tal-proċeduri.

2. Jilqa' t-tieni u t-tielet talba u jiddikjara illi l-kera tal-fond 22, ġja 29, Triq il-Maċina, Isla għandha tiġi riveduta għall-

[1] **Carmelo sive Charles Caruana et vs Lorenza Vincenza sive Lora Zarb**, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), 3 ta' Frar 2021, (Appell Nru 126/2018/LM).

ammont ta' 2% tal-valur tal-fond fis-suq miftuħ fl-1 ta' Jannar 2022 u konsegwentement jawmenta l-kera pagabbli mill-intimata Mary Lourdes Caruana għall-ammont ta' sebat' elef ewro (€7,000) fi-sena u jordna lill-istess intimata tibda tħallas lir-rikorrenti *in solidum* il-kera hekk awmentata b'effett mid-data tal-lum bħala d-data tas-sentenza u dan bil-modalità ta' erbgħa (4) skadenzi fis-sena, ċioè fl-ewwel ta Jannar, April, Lulju u Ottubru ta' kull sena.

3. Jiċħad ir-raba' talba stante li l-intimata tissodisfa il-kriterji tat-Test tal-Mezzi.

4. Jiċħad l-eċċezzjonijiet kollha tal-intimata u tal-Awtorità intervenuta sa fejn dawn huma inkompatibbli ma' dak li ġie deċiż hawn fuq.

Kull parti għandha tbati l-ispejjeż tagħha ta' dawn il-proċeduri.

Ft.Dr. Leonard Caruana
Maġistrat

Sharonne Borg
Deputat Reġistratur